

İŞ KAZASI SİGORTASI-İŞ KAZASI KABUL EDİLEN HALLER

Av. Erdoğan KAYA

İş kazaları, istenmeyen durumlar olsa da çeşitli ihmaller nedeniyle Ülkemizde hiçte azımsanmayacak oranlarda gerçekleşmektedir. Bizde bu yazımızda 5510 s. Kanun¹ kapsamında iş kazasına ve iş kazası sigortasına ilişkin açıklama getireceğiz.

Sosyal Güvenlik Hukuku, içerisinde bireyleri çeşitli risklere karşı korumak amacıyla getirilmiş bir takım sigorta kollarını barındırmaktadır. İş kazası da bir sosyal risk olması gereği, 5510 s. Kanun`da sigorta kolları kapsamında düzenlenmiş ve sigortalılar bu riske karşı koruma altına alınmıştır. İş kazası sigortası, Kanun`da “Kısa Vadeli Sigorta Kolları” içerisinde düzenlenmiştir².

KİMLER İŞ KAZASI SİGORTASI KAPSAMINDA GÜVENCEYE ALINMIŞTIR?

4/1-a(SSK) ve 4/1-b(Bağ-Kur) sigortalıları iş kazası sigortası kapsamında sayılmıştır. Bunun yanında “Bazı sigorta kollarının uygulanacağı sigortalılar” arasında sayılanlardan³(Ki bu kişilerde 4/1-a(SSK) kapsamında sigortalı olarak sayılırlar.⁴);

- Ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular hakkında,
- İşyerlerinde mesleki eğitim gören çıraklar ve meslek lisesi öğrencileri,
- Harp malûlleri ile terörle mücadele kanunu kapsamında vazife malullüğü aylığı almakta iken tekrar sigortalı bir işte çalışmaya başlayanlar,
- Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerler,
- Ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri,

Hakkında da iş kazası sigortası uygulanacaktır. Yine 5510 sayılı Kanunun Ek 5 ve Ek 6 ıncı maddelerindeki sigortalılar açısından da söz konusu iş kazası sigortası uygulanacaktır⁵. Burada şu hususu belirtmek gerekir ki 4/1-c(Emekli Sandığı)`ye tabi sigortalılar 5510 s. Kanunun iş kazası hükümlerinden faydalanamayacaklardır⁶.

HANGİ HALLER İŞ KAZASI OLARAK SAYILMIŞTIR?

¹5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu.

² 5510 s. Kanun md. 3.

³5510 s. Kanun md. 5.

⁴5510 s. Kanun md. 5.

⁵Prof. Dr. Yusuf Alper, Türk Sosyal Güvenlik Sistemi Sosyal Sigortalar Hukuku, 5. Bası, Bursa 2013, syf. 190, 5510 s. Yasa Ek md. 5 ve 6.

⁶ İlgili sigortalılara ilişkin hüküm 5754 s. Kanunun 8 inci maddesiyle kaldırılmıştır.

Burada Őu hususu belirtmek gerekir ki 4/1-a(SSK) ve 4/1-b(Bağ-Kur) kapsamındaki sigortalıların hangi hallerde uğradıkları kazaların iŐ kazası sayılacağı ayrı ayrı sayılmıştır⁷. 4/1-a(SSK) kapsamındaki sigortalıların;

- a) Sigortalının iŐyerinde bulunduğu sırada,
- b) İŐveren tarafından yurütulmekte olan iŐ nedeniyle,
- c) Bir iŐverene bağlı olarak çalıŐan sigortalının, grevli olarak iŐyeri dıŐında baŐka bir yere gonderilmesi nedeniyle asıl iŐini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- d) Bu Kanunun 4 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki emziren kadın sigortalının, iŐ mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- e) Sigortalıların, iŐverence sağlanan bir taŐıtla iÇin yapıldığı yere gidiŐ geliŐi sırasında,

Meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen engelli hâle getiren olaylar iŐ kazası olarak sayılmıştır⁸.

4/1-b(Bağ-Kur) sigortalıları açısından ise;

- sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalıŐıyorsa yurutmekte olduğu iŐ nedeniyle,
- Sigortalının iŐyerinde bulunduğu sırada,

Meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen engelli hâle getiren olaylar iŐ kazası olarak sayılmıştır⁹. GöruldüĐü üzere 4/1-b(Bağ-Kur) sigortalıları açısından iŐ kazası sigortasının kapsamı daha dar tutulmuŐtur¹⁰.

---

⁷5510 s. Kanun md. 13.

⁸ 5510 s. Kanun md. 13.

⁹ 5510 s. Kanun md. 13.

¹⁰Maddenin ilk halinde “*Emziren kadın sigortalının, çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,*” Őeklinde ifade kullanılmıştır. GöruldüĐü üzere emziren kadın sigortalının süt vermek için ayrılan zamanda kaza geçirmesi halinde iŐ kazası sigortasından yararlanabilmesi için 4/1-a(SSK) sigortası kapsamında olmasından bahsedilmemiŐ ve 4/1-b(Bağ-Kur) kapsamındaki kadın sigortalının da bu zamanlarda geçirdiği kazanın iŐ kazası sigortası içerisinde sayılması kabul edilmiŐken, daha sonra 5754 s. Kanunun 8 inci maddesi ile yapılan deĐiŐiklikle birlikte 4/1-b sigortalısı kadınların bu hakkı kaldırılmıştır. Maddenin ilk halinde “*Emziren kadın sigortalının, çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,*” Őeklinde ifade kullanılmıştır.